

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΠΡΟΦΥΛΛΙΔΗ

άποψη

Οικονομία και περιβάλλον

Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα που στοχεύει στο κέρδος και στην οικονομική ανάπτυξη συνεπάγεται κάποιας μορφής παρέμβαση στο περιβάλλον. Άλλο πράγμα, όμως, η με μέτρο ανάπτυξη, όπως συνέβαινε μέχρι τη δεκαετία του 1950, και άλλο η αναπτυξιομανία και κερδοφρένεια που χαρακτηρίζουν την εποχή μας. Κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η παγκοσμιοποίηση οικονομικών δραστηριοτήτων και συναλλαγών, στο όνομα της ελεύθερης οικονομίας, καθιστά ακόμη πιο ανεξέλεγκτη και επικίνδυνη την επίπτωση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη φυσική και την οικολογική ισορροπία του πλανήτη. Είναι δυνατόν να μην αντιλαμβάνονται οι ηγεσίες των μεγάλων εταιρειών και των ισχυρών χωρών ότι, για να κερδίσουν κάτι παραπάνω, οδηγούν τον κόσμο, φυσικά και τους εαυτούς τους, στην αυτοκαταστροφή;

Αναζητώντας το μικρότερο δυνατό κόστος και προσπαθώντας να αξιοποιήσουν κάθε μορφής φτηνή ενέργεια, πλούσιες και φτωχές χώρες προκαλούν εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα σε ποσότητες πολύ μεγαλύτερες από αυτές που μπορούν να απορροφηθούν από τα δάση. Οι πλεονάζουσες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα προκαλούν αυτό που ονομάζουμε φαινόμενο του θερμοκηπίου, που αυξάνει τη θερμοκρασία του πλανήτη, προκαλεί λιώσιμο των πάγων, άνοδο της στάθμης των θαλασσών και αλλοίωση του κλίματος. Η υπερθέρμανση του

πλανήτη έχει καταλυτικές αρνητικές επιπτώσεις στη γεωργία και στη διατροφική αλυσίδα, συνεισφέρει και στην υγεία μας. Τα οικολογικά προβλήματα έχουν πλέον κραυγαλέες οικονομικές συνέπειες, οι οποίες συνειδητοποιούνται από την κοινωνία. Ο καπιταλισμός καλείται να ενσωματώσει αυστηρότερους περιβαλλοντικούς περιορισμούς και απαιτείται μια παγκόσμια διακυβέρνηση.

Το τελευταίο, όμως, δεν είναι προφανές, καθώς συγκρούονται παγκοσμίως τρεις τάσεις. Η Ευρώπη είναι έτοιμη για περιορισμούς που θα αναστρέψουν σε ορατό χρόνο την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Οι ΗΠΑ προσποιούνται ότι με τεχνολογικά και επιστημονικά μέσα θα αντιμετωπίσουν τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Οι ανερχόμενες οικονομικές δυνάμεις (Κίνα, Ινδία, Βραζιλία κ.ά.) θεωρούν ότι η προτεραιότητά τους είναι η καταπολέμηση της φτώχειας, ακόμη και με πολιτικές που μολύνουν το περιβάλλον, και ότι το κόστος της μη περαιτέρω περιβαλλοντικής υποβάθμισης πρέπει να το αναλάβουν οι πλούσιες χώρες. Έτσι, χωρίς ένα στοιχειώδες κανονιστικό πλαίσιο, οι μηχανισμοί εξόρυξης πρώτων υλών, παραγωγής, μεταφοράς και κατανάλωσης λειτουργούν, στο όνομα της απελευθέρωσης, υπό καθεστώς ασυδοσίας.

Ο άνθρωπος, όμως, δρα, όταν συνειδητοποιεί τον κίνδυνο. Οι συνθήκες είναι ώριμες για την επιβολή περιορισμών στην παραγωγή και στο εμπόριο για την προστασία του πλανήτη. Στο δίλημμα περιβάλλον ή οικονομική ανάπτυξη προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στο περιβάλλον. Πριν να είναι πολύ αργά.